

121.2). En fi *Can Gosp* te. Alcúdia en el Despuig (avui ja no recollit per mi ni per Masc.). Amb ultracorrecció de *guarda/gorda*, el cognom *Guasp*, ben arrelat a Mallorca (no sols el de l'inspirat poeta).

6) En fi, variant amb *ú*, *Encusp*, avui *Castelló d'Encusp*, veïnat del te. Tarn (GGC, 862), generalment pron. amb *k*: *d'enkús*: oït per mi, a Tarn, 1957, XVIII, 98.16 (a distingir de *Gurp* que és lluny al SO. de Tarn).

MENCIONS ANT. 1094: «ipso kastro de Rivert et ipso castro de Castelo a Cusp et ipso kastro del Castell» (Valls Tab., *Priv. V. d'Aneu*, p. xiii), on reconeixem el nom de dos llogarets situats 8 k. al N. i 15 al NNO. de Tarn (o sigui *Rivert* i *Castellet*, agre. a Esplugu de Serra); 1151: «vadt per la costa dels *Co-daz* entro a la serra d'Encusp --- part la *Malòmina* entro a la serra de *Galliner*» afr. del *kastrum Tarni* (MiretS., *Rev. Bibl. Cat.* vi, 17: *Galliner* és prop de Tarn). Més tard, però encara E. Mj. (1452?): «--- la comanda de *Susterris*, continua unida ab l'antiga de *Siscar* y té els membres de *Montanyana*, *Giró*, *Mora*, *Erbul* [V. supra *Arboló/Arbul*], castells d'Encús, *Custoja*, *Pellfort* y *Carreu* ---» (MiretS., *TemplH.*, p. 477). En el cens de 1359 (ple d'errades) figura amb el nom «*Castello del Pusch*» (CoDoACA XII, 78). Però la forma del doc. més antic es comprova per l'edició del *Li. Fe. Ma.*, § 49, 163.

ETIM. Tots aquests llocs són en país molt trencat; i especialment 1) i 6) dels quals tenim informació abundant des d'antic, i 3), amb descripció topogràfica detallada, tots es troben al costat de cims i cantelludes carenes. La forma *Cosp* ve segurament del ll. *cūspis* 'punta, cúspide, d'un turó', per via normal fonètica; fins i tot la variant amb *o* oberta s'explica per la norma establerta en *LleuresC* (189-95) per a la *o* > *o* situada en síl·laba inicial. En el nom 5) s'ha aglutinat la preposició locativa *en* (o bé *a*: en el doc. de 1094) com en tants ordnims d'Andorra, Pallars etc. (tipus *Ensija*, *Envalira*, *Enclar*, *Empalomar*), i la *ú* es pot explicar suposant que vingui d'un genitiu plural **cūspīum* (*Castrum cuspium* 'castell de les puntes, dels grenys de muntanya'), amb metafonia.

En l'article *guaspa* del *Dicc. Etim. i C. Cat.* (IV, 711-13) he demostrat que *CUSPIS*, perduda vulgarment la declinació *cuspidis*, *-dem*, va donar gran nombre de descendents catalans i romànics en *-e*; *o*, per infl. del gènere fem., en *-a*: *gospa*, *guaspa* (711b59) 'punta metàl·lica d'una llança, un bastó etc.' Així a un *CUSPIS* de 3.ª decl. llatina, correspon gen. pl. **CUSPIUM*; car també altres descendents romànics, apellatius, presenten aquesta *í* postònica: port. i gall. *encòspia* 'forma, en sabateria', pel contorn punxegut d'aqueix estri.

Derivats del mot: ven. i toscà *gospello*, *co-*, designant diversos objectes amb punta metàl·lica, suís alem. [*< rom.*] *guspe* 'punta de ferro del bastó', gascó gironadí *cospe* 'màneg de ganivet', cat. ant. [S. XIV] *cospell* [*> cast. cospel*] 'cuny de monedera' etc. En part per ultracorrecció catalana (de la pron. rústica *gòtlla*, *gòrda*) i en part per contaminació de *guarda* (de l'es-

pasa), *gospa* apareix canviat també en *guaspa*,² forma contagiada a l'aragonès [1348]. Per tant no és estrany que també trobem aquesta forma secundària en un NL de la Sierra de Guara (ben aspra i cantelluda tota ella): *Guasp*, entre Morcat i Campodarbe (XLVIII, 57, 22); i a la Comuna de Bielsa-Gistau, un NL compost *Cospisán* (XLVII, 151.20).

¹ No responc (sobretot donats els hàbits no gaire crítics d'aquest gran collector) que sigui fundada la forma *Cospellus* que dóna Whatmough (*Dialects of Ancient Gaul*, 79) car segons el que posa a p. 64, es veu que en la inscripció només es llegeix *COSP*. Encara menys ens podem refiar de l'etim. cèltica que hi voldria combinar. Tampoc ja no crec que hi pugui haver relació etimològica amb els NLL bascoïdes en *-p* que aplegava en *E.T.C.* I, 197; ni amb els noms comentats supra a l'article *Ancs-Ancosa*, ni amb els de l'article *gospins* del *DECat* (II, 994).
² Potser quelcom d'això ja en un doc. orig. de 950, a Tona de Vic: «comitato Eusona --- kastrum *Tonda*, in locum q. vocant ip<sas> *Guaspēt<as>*» (*Dipl. Cat. Vic.*, § 260, p. 219). O seria *gaspétas*?

Cospinar, *Cospineda*, V. *Guspi*

COSPRONS

Poblat agr. al mun. de Portvendres, antigament al de Banyuls de la Marenda, situat al centre de la vall de Cosprons, que des del puig de Tallaferró i de la torre de Madaloc davalla vers la costa.

PRON. POP.: *kusprúns* (Fouché, *Phon.*, 226).

DOC. ANT.: Alart que havia escrit una «Notice historique» sobre aquest lloc,¹ ens dóna allí i a més en el seu *InvlCat* àmplia documentació: de *Collis Profundis* 1197, *Coyl de Cols Proens* (?) 1292; en la Lleuda de Cotlliure de 1299 es llegeix: «blat ni farina de homes de Baynuls ni de *Cols Prebons*, que porten per lur dependre» (Alart, *RLR* v, 316); en el cens de 1359 *Cos Perons* (CoDoACA XII, 127); *Cols Preons* 1360, *Colls Preons* 1371, *Cols Praons* 1394, *Cols Preons* 1395, de *Colls Pregons* 1395, lo loch de *Cos prons* 1406, la vayll de *Coylls Pregons* 1440, loci de *Cos Proons* 1444; i Ponsich (*Top.*, 53) ens forneix aquests esments addicionals: *Cosperbons*, *Cosprons* (Ss. XVI i XVII), *Cosperons* 1628.

ETIM. Com ho palesa el testimoniatge antic, es tracta d'un compost COLLES PROFUNDOS 'colls pregons', que en l'origen s'hauria dit de la vall de Cosprons que està rodejada d'una sèrie de colls i puigs alts, com ara Coll de Tallaferró, Coll del Molló, - de Calells, - de Llagostera, - de Perdiguera.

La documentació a mà també ens mostra les etapes de l'evolució: la reducció de *colls-* a *cos-* per assimilació (facilitada en posició pretònica), i PROFUNDOS > **pro(v)óns* > *-proóns* > *-preóns* (per diferenciació dels velars) > *-prons* (com en *paór* > *por*). La llengua sembla haver vacil·lat entre *Cospreons* i *Cosperons* du-